

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman társaságában.

A magyar föld.

A mi magyar hazánk földje haszonbérbe volt és van adva. A bérbeadó az a merkantil, kereskedő szellem volt, amely a liberális éra beköszöntése óta kiszolgáltatta a magyar földbirtokot az idegenszervi uszorásoknak, hogy azt kiszarolják, hogy kiszíjjanak belőle minden vért, a mi még itt-ott kering benne. A bérbevevő az a nép, amely annak a kormányrendszernek alávetett, mindig kész szolgálja volt. Osztoztak, megfizették a busás nyereségből az eladót s most odajutottunk, hogy a magyar földnek legalább is egy harmad része zsidót vall urának.

Kossuth Lajos mondotta: A kié a föld, azé a baba. A magyar termőföld 23 millió 893 ezer 434 hektár s ennek legalább egy harmad része nem az erőskaru, furó-faragó, földet túró, barnaképi magyar parasztnépé, hanem a romlotterkölcös s a romlottságot kovászoként terjesztő, dologhoz nem szokott, hanem a szívós geszt-szellemmel annál busásabban megáldott, keleti orru zsidó fajé.

A mi magyarjaink kivándorolnak s a mily mértékben indul meg a kiköltözködés, a mily mértékben terjed itthon a nyomor,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA. Brassói levél.

Brassó, 1901. február.

Mikor a Cenkre ráborul a téli köd s a körültekvő többi hegyormot is befűdi a fehér hópalást, akkor kezdődik csak igazán Brassóban a virágosság élet. S ez az élet annál élvezetesebb, mert értékes gyöngyeit viseli magán a művészetek komoly szeretetének.

Ezt pedig ne tessék úgy érteni, hogy a miként másutt, itt is beköszönt a téli zuzmarával együtt a színházi-szezon s a kinek birja a szebe, egy bérlet-páholy vagy zsülyeszék lefizetett árával adja tanujelét művészet-pártoló hajlandóságának.

Nem. Itt ilyenkor nincsen színház, se magyar, se német. De van és virágozik helyette egy csomó egyesület, kör, dalárda és filharmoniai társulat s ezek mind a téli hónapok alatt tartják mulatságos és élvezetes beszámolóit az előadó művészetek terén egy év alatt kifejtett derék munkájuknak.

És ne tessék hinni, hogy ez a munka dilettáns munka. Valóságos és tökéletes művészet az, ha előadói a hétköznapi dolgok emberek egyszerű ruhájába öltözködnek is.

Csak egy példára hivatkozom. Az itteni szászok nagy dalárdája a filharmonikusok — és a városi zenekarral együtt pár héttel ezelőtt adta elő nagy tetszés mellett és ritka tökéletességgel Mendelssohnnak „Eliás“ című oratóriumát. Az előadást az „Orient“ szálló tágas termében tartották. Közkívánatra háromszor ismételték s mind a háromszor zsüfolt ház tapsolt az előadókra az igazán klasszikus művelésért. Mert igazán klasszikus volt az. A kitűnő hanganyag nagy szorgalommal és

abban a mértékben foglalja el a hatalmas állást, ül bele a dominiumokba, lesz ott-honossá az a másik, melytől kiszorította.

Hogy itt a sopánkodás nem ér semmit, egy-egy bátor hang, a mely az igazságot oda méri vágni, meg nem változtatja a dolgok folyását, az kétségtelen. Itt tenni kell és pedig elszántan, összefogva minden becsületes törekvésnek, mindenkinek, a ki a magyar földet, a magyar fajt biztosítani akarja a jövődjé számára.

Éledni kezdünk. Ma az agrárius törekvések általánosságban tért hódítanak. A volt nemzeti párt valóságos harcrot visel az ezme érdekében, a kormánypárt tisztességes elemei puhulnak, sőt — ami szintén nagy jelentőségű — már a függetlenségi párt egy része is kezd bátorabbá lenni s bátor szóval hirdeti a mezőgazdaság minden téren való felkarolását.

Az igaz, hogy az Egyetértés, a Kossuth-párt eszméinek lerakódóhelye csunya, gyalázatos módon tömjenez még a zsidó érdekeknek, mert hiszen Eötvös Károly, a ki a zsidók emberségéből — no meg pénzéből lett az, a mi, az az Eötvös Károly bizony nem fogja ám a magyar nép pártját, ha arról van szó, hogy az ő hátulról toló megrövidíttessenek. Mindennek daczára a

precíz zenei tudással párosult. A hatalmas pódiumon kétszáz ember engedelmeskedett a karmester intéseinek s a komoly Muzsák e léleknevesítő szolgálatában iskolás gyermekek, iparosok, papok, tanárok, nagyságos és tekintetes asszonyok, uri kisasszonyok s egyszerű varrdolányok olyan ideális demokráciával férték el egymás mellett, hogy hódolásra hényszerítettek magyart, szászt, oláht egyaránt.

En is élveztem az élvezőkkéi és tapsoltam a tanszókkal, de közben el kellett ismernem azt is, hogy mi magyarok ilyen tekintetben nagyon hátrább vagyunk a szászoknál s bátran járhatnánk iskolába hozzájuk, hogy a művészetek önmegtartódo szeretetét végre-valahára megtanuljunk.

Mert ehhez legalább mostanság még igazán nem értünk. Uti figura docet. Fejérvárnak van annyi lakosa, mint Brassónak, intelligenciájája sincs kisebb, mint ezé, mégis a vasuti munkások kicsiny, de lelkes csapata az egyetlen, mely társadalmában a művészetek önmegtartódo szeretetét életrevalóan képviseli. Egyebekben pedig — tudomásom szerint — még a honvédszeker sem mer belépődíjas klasszikus hangversenyeket adni, mert a multon okulva fél a — rettentés műpártolástól.

Még boldog diákkoromból emlékezem valami „Ének és dalegyesület“-re, mely a színházban is adott hangversenyt — egyetlen egyet, de pár hónap mulva el is párolgott ugy, akárcsak a — kámför. Azóta sincs zenei élet Fejérvárott, s a hogy én a földieimet ismerem, egyhamar nem is lesz.

Hej pedig, ha az a sok nagyságos és tekintetes uri hölgy az egyszerű polgárnókkal s az a még több nagyságos és tekintetes ur az iparosmunka egyszerű, de becsületes embereivel az ének és zene nemes szolgálatára egy nagy-

függetlenségi pártban is vannak már annyira független emberek, a ki a magyar földért, a magyar népért bátor szó: emelnek.

Mert értsük meg egymást. Ma nem arról van szó, hogy melyik jobb, a 48-e, vagy a 67? Arról van ma szó, hogy mi-ből fogunk megélni. Üres a pincze, üres az éléskamra, a közjogi viták pedig az éléskamrára sohasem töltik meg, egy falat kenyér kevés, de annyit sem hoznak a konyhára. Annyi bizonyos, hogy a függetlenségi párt a 67-es alapot megdönteni nem fogja soha. Ne is erőlködjék rajta, hanem azon legyen, hogy a magyar faj megerősödjék, hogy a magyar földművelő osztály, a melynek az érdekeire 33 esztendőn keresztül édes keveset gondolt, ki ne pusztultan egészen. Erre kell nekünk valamennyiünknek kezét fogjunk.

Farkas József, a néppárt egyik országgyűlési képviselője tegnap a maga és az egész párt nevében erősen hangsúlyozta, hogy a legridegebb agrarizmus alapján áll, vagyis mindent elkövetni lehet. De hiszen ismeretes is a néppártnak álláspontja ebben a tekintetben. Ki ne emlékeznék, hogy mekkora erővel ostromolta a kormányt a földadó leszállítása érdekében, hogy nem

testületben egyesülve, az volna csak igazán a dicsőretre és hiraadásra méltó szenzáció, nem pedig a sikhatások, haszsaemlések, gyilkosságok és öngyilkosságok sűrű és szomorú krónikája.

Elővennebben, egészségesebben dobbanna a szív, pezsdülna a vér s nyomában megújodnék a lelkek s a társadalom élsavanyodott ábrázata.

Ennek a nemes ügynek szolgálatába szegődött itt nálunk a brassói „Magyar dalárda“ is. Évenként öt hangversennyel felkiesíti s örvendeztetni a magyar sziveket ezeken kívül az idej farsangban is két trétás estélylyel gyarapítja az előkelő mulatságok sorozatát, melyek közt már évek óta a legelső helyen állanak a katolikus nőegyesület báljai.

Ez a derék egyesület az idén a város egész intelligenciájának részvételével álarcos bált rendez, mely épen most nagyban foglalkoztatja a hölgyvilágot. Érdekes, hogy ezen a bálon esendül meg először a „brassói csárdás“, melynek szövegét is, zenéjét is két — fejérvári ember írta. Két fejérvári ember, a kik közül az egyik a szövegíró (elég csunyaaság) ugyan-csak elfeledkezett a fejérvári leányokról, mert így énekel:

Nincsen párja a brassói
Magyar leánynak...
Szerelm kel a nyomukba,
A hol járnak,
Mosolyogva belenéznek
A szemébe a legénynek,
A szívét is rabul ejtik
A szegénynek.

És így tovább. De én illő tisztelettel kijelentem, hogy azért, is juazt is nincsen párja a fejérvári szép leánynak!

A mi ellen tekintettel a farsangra, azt hiszem, a tekintetes szerkesztőségnek sincs érdemleges kifogása.

Földi.

volt egyetlen kérdés, melyben a mezőgazdák mellett állást ne foglalt volna: A Bánffy kormánynál minden becsületes főrekvés megtört, a nagy sovén magyaroknak előbbrevaló volt a kasszaja, mintha egész nagy Magyarországot volna. Széll Kálmán kormánya meg csak ígéretekből és mosolygásokból él. De na tenni akarna, se tudna cselekedni. Egy a multba beleorozásodott kulcs ő, a mely, ha még ugy feszítik is, a legjobb esetben összetörik. Azért van szükségünk a boldogulás ajtajánál uj zárra.

Az orvosok.

Széll Kálmán, mint belügyminiszter a mult év végén egy rendeletet bocsátott ki, a melyben a magán orvoslások díjazásait szabályozza. Szükség volt rá, mert hiszen sok sérelem, sok visszaélés fordult elő e téren. Sajnos azonban, hogy ezen intézkedés nem találta el a célt. Jó volna az orvosoknak, mert a minster fel-emelte az orvosi díjakat, de nem jó azoknak, a kik az ő segélyüket igénybe kénytelenek venni. Eldig rendezint két korona volt a nappali látogatás díja, a minster felemelte 3 koronára. Egy ténapért, a melyet az orvos a beteg mellett tölt el, a minster engedélye szerint 12 koronát vehet, orvosi tanácskozáért nappal számithat legalább 12 koronát, éjjel 10-öt. Orvosi bizonyítvány kiállításáért 4 koronát. Természetes, hogy az orvosok a maguk szempontjából csak örülhetnek, ha a minster ily atyailag óhajta jutalmazni fáradságos munkájukat, de hogy a szenvedő emberiség a jövőben még keservesebb kínokat állana ki a fizetés boldogtalan országában, az is bizonyos.

Mi sem bizonyítja azonban a mi orvosaink humánus gondolkodás-módját, mint az a körülmény, hogy ámbár a rendelet erejénél fogva ragaszkodhatnak e rájuk nézve kedvező díj-szabásokhoz, mégis lemondtak róla a régi díjak fontartását óhajtják.

Annál érdekesebb azonban a kereskedelmi minster törvényjavaslat-tervezete, mely a kerületi beteggyeletek felállítását célozza. A kik ezeknek az egyleteknek tagjaivá lennének, azoknak az orvosi pedig oly szerény díjazásban részesülnének, a mely mellett nemcsak hogy fáradságos munkájukat nem fizetnék meg, sőt valószínűleg csak alamliszna volna számukra.

Ne ütközött meg a szavainkon senki, tudjuk nagyon jól, hogy ha fizetésről van szó, az emberiség 99 százaléka morgolódva, ha nem is könnyek között, de mindenesetre megilletődve veszi ki a tárczáját — nem akarjuk mi az orvosokat díszdagoknak látni, nem is azt óhajtjuk, hogy a beteg emberiség az utolsó fillérét is az orvosnak adja, hanem vesszük a dolgot a mi szempontunkból, a kik — mondjuk egy beteggyelet tagjaként — az orvos segélyét kénytelenek volnánk igénybe venni. Meg van-e fizetve annak az orvosnak a fáradsága, illo anyagi kamatját kapja-e sok esztendőn keresztül összegyűjtögetett szellemi tőkájének, ha egy látogatásért 5—10—15 krajczár esik majd neki. Aztán meg egy-egy ilyen megnyomorított doktornak száz száma kell a betegeit látogatni, vajjon ér-e majd az ő munkája valamit, fordíthat-e betegjeire akkora gondot, mint a mekkorát azoknak jóvalta igényel. Hiszen ha valaki, épen az orvos az, a ki egyetlen vonással, egy vigyázatlansággal egész életére tönkre teheti betegét. Ha pedig azt az orvost agyonzsardják a nagy munkája mellett pedig hitvány pár krajczárral szurják ki a szemét, bizony-bizony senki sem pauszakodhatik joggal, ha gyorsan expedíródik el a másvilágra.

Szóval igazságosoknak kell lenni az orvosokkal szemben, a mint ők is igyekeznek igazságosak lenni a szenvedő betegek iránt.

Persze itt is a konkurrenzia csinálja a hibát. Vannak orvosok, különösen a fiatalabbja, még inkább azok, a kik rövid idő alatt mindenáron sokat óhajtanak szerezni, ezek képesek bármely díjért elvállalni egyes egyesületek

orvosi állását. Ott még nem a megélést keresi, hanem a pácienseket, ha ismerettség van, túlad rajtuk, meggyeszebb vidékre. Természetes, hogy így potom érét elyállalva az állást a többi károsítja, de károsítja a beteget is, mert nem annyira beteget, mint inkább az üzlet-után jár.

Halljuk, hogy az országos orvosszövetség fejevári fiók-szövetsége most akciót indított meg s felhívást intéz, a melyben a sérelmes intézkedés megváltoztatását kéri. Azt indítványozza, hogy léptessék életbe a szabad orvos választást, vagyis, hogy a beteg ne legyen kötve az ő egyleti orvosához, a kit az orvos-pénzért megválasztottak s a nyakára küldik, ha kell neki, ha nem, ha van hozzá bizalma, ha nincs. Így aztán elérhetnék, hogy az egyes egyletek az orvosokra nézve előnyösebb feltételek mellett kötőnek szerződést, de, elérnék azt is, hogy a beteg ne csupán orvost lásson, hanem a gyógyulását is remélhesse. Egyébiránt lehetne még ahhoz egyébként is szólni. Ott van pl. a vasuti orvos. Révy dr. leköszönése után első orvos lett dr. Vizeleky, a második dr. Herz. Vizeleky dr.-ra nézve nem szólunk, mert hiszen ha eddig másodorvos volt, joggal várhatja, hogy első legyen, de hogy miért neveztek ki az intéző körök még egy nem keresztényt és miért ragaszkodtak olyan nagyon szívosan hozzá, hogy csak ne keresztény legyen a második orvos, nem értjük. A mint tudjuk, pályáztak a legügyesebb keresztény orvosaink, a kiknek tudományát senki félre nem ismeri és hogy miért kell mégis csupán zsidóknak monopolizálni azt az állást, nem értjük. Vagy így is igyekszünk a faji ellentéteket fejleszteni? Elérhetik. Ez is meg erősít bennünket abban, hogy a lehelyesebb a fiók-szövetség álláspontja, a mely a szabad orvos-választást követeli.

UJDONSÁGOK.

— **Egyházzenei kongresszust rendez f. hó 14-én Győrött a győregyházmegeyi eucharisztikus egylet az Orsz. Magy. Ciciálai-Egyesülettel egyetérve és ennek szellemében, melyre első sorban hivatalsok az egyházmegyei papság, karmesterek, tanítók, sőt tanítónők is, de résztvehetnek azon mások is az ország bármely részéből. Célja a kongresszusnak az egyházi zene szakszéri fejlesztése. A rendezők fojlamodtak mérsékelt vasuti jegyekért is. Jelentkezni lehet: a „Kath. Egyházi Zene-Közöly“ szerkesztőségénél, Budapestben (VIII. Mária-Terézia-tér 3. sz.), Győrött Halnekkamp György kanonoknál és a m. k. imlel plébánián (Moson m.) A rendezőség kéri a papságot, hogy minél számosabban megjelenjenek és karmestereiket, kántoraikat is nudítsák a részvételre és ha lehet, ezt anyagilag is megkönnyítsék.**

— **Jótékonyág. Gergely Károly nyug. kir. táblabíró 20 koronát, Tóltényi Antal pedig 400 koronát adományozott a működő tűzoltó csapat tagjainak segélyezésére, mely adományokért ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja a parancsnokság.**

— **A palotavárosi kath. fiókkör f. hó 1-én tartotta meg tisztújító közgyűlését, melyet a választmány ülése előzött meg. Mindkét gyűlésen Kalocsay Alán orsz. képviselő, egyházi elnök foglalta el az elnöki széket. Kalocsay Alán elnöki megnyitójában a kör tagjait összetartásra s kitartó munkásságra serkenti s miután az egyes tisztviselőknél a felmentvény megadott, megköszöni a tagok bizalmát s tisztársaival együtt lemond állásáról. Kostyelik Ferenc korelnök ajánlatára s közgyűlés közfelkiáltással újlag Kalocsay Alán választja meg elnöknek, a ki a volt tisztviselőket ajánlja megválasztásra. A tisztkar a választmány a következőkép alakult meg: Világi elnök: Langer János, egyh. alelnök: Tomán Antal, vil. alelnök: Magó Károly, igazgató: Velinszky Ferenc, titkár: Tólos József, pénztárnok: Körösy Mihály, könyvtárnok: Sórcz József. Választmányi tagok: Kos-**

tyelik Ferenc, Richter József, Vászárhelyi Szabó György, Lasits István, Mészáros Ferenc, Fekete István, Héjji József, Majzer István, Knezi Imre, id. Streit Ferenc; póttagok: Fülel István és Zámbo János. A jelentések felolvasása után az elnök a tisztviselőket és tagokat a kör ügyének pártfogására és buzgó-ságra kérés a közgyűlést bezárta.

— **Előléptetés. Pintér Gyula helybeli adó-tisztet a pénzügyminiszter a XI. fizetési rang-szaktály I. fokozatába léptette elő. A jól megérdemelt előléptetéshez mi is öszintén gratulálunk.**

— **Érdekes bírói döntés. A m. kir. kuria nemrég egy érdekes határozatot hozott, a mely kétségtelenül feltűnő fog kelteni a közönség körében. Egy pozsonyi házaspár különváltan élve a nő tartási pert indított férje ellen, kérve őt arra kötelezni, hogy az ő eltartásáról gondoskodjék. A bizonyítás során kitűnt, hogy a férjnek nincs önálló keresete, hanem atya üzletében van alkalmazva, a ki ennek fejében eltartja őt. A két alsófoku bíróság ennél fogva elutasította a nőt a keresetével, a mit azonban ez megfellebbezett s a kir. kuria a férj atyját kötelezte arra, hogy a nő tartásáról gondoskodjék, mert abból a körülményből, hogy az atya fiát eltartja, arra következtetett, hogy annak kötelezettségeit is magára vállalta a fia munkaejének felhasználása ellenében. A kuria ítélet nagy feltűnést kelt a jogászörökben, mert a nőtartási kötelezettséget, mint a házastársi állapot folyamán, mindaddig másra, mint férjre, még soha ki nem terjesztették.**

— **Adomány és köszönet. A palotavárosi kath. fiókkör pénztára javára f. hó 3-án rendezett táncgyűlésem alkalmával a fenti célra adományozni és felülfizetni szivesek voltak: Kalocsay Alán, K. Horváth István 4—4 kor., Streit Ferenc, Toman Antal 3—3 kor., id. Streit Ferenc, Knezi Imre 2—2 kor., Jelinek Antal, Kostyelik Ferenc, Richter József, Toman József, ifj. Tógi Gyula 1.40 f., N. N. 1.20 k., Chay Antal, Dornis István 1—1 kor., Acs András, Jankovics István, Keszei József 80—80 f., K. Horváth Ferenc, Lerf János, Schwalm Viktor, ifj. Toman József, N. N., N. N. 40—40 f., Bencsik István, Jankovics István, ifj. Rosta Szabó Imre és N. N. 20—20 fillért, mely szíveségért hálás köszönetet mond a kör vezetősége. A bál tiszta jövedelme 60 korona.**

— **Sorozat. Nemokára felhangzik a mamák és leányok szemébe egyaránt könnyet fakasztó nóta: „En leszek az első század szakaszvezető...“ Megjön a fercsel, összeül a sorozóbizottság s kiválasztják a legények legjavát. Nehéz, drága a véradó, sok is az a három „kurta“ esztendő, de hát, ki tehet róla, azt mondják odafönt, hogy katonai államnak kell lennünk, mert máskép, ha nem is a török-tatár, de nyakunkra lép a muszka vagy a német. Türelemmel kell hát várni a „taulich“-ot, mely nálunk márczius hó 1. 2. és 4-ikén rikátja meg a mamákat, akkor lesz ugyanis a fősorozat.**

— **Harczias mészároslegények. Ha a pusztán nevelkedett csikós megforgatja néha-napján a fokosát, azon nem csodálkozunk, hozzáértjük az eszéhez, neveléséhez. Ritkán van alkalma társaságban megjeleni s ha egyszer mégis oda vetődik, sehoggy sem tud beilleszkedni a társasélet keretébe. Amde ha iparosok s hozzá még oly iparosok magaviselése kelt botrányt, a kik naponként érintkeznek a közönséggel, ragad rájuk itt is, ott is valami, sőt határozottan intelligens embernek tartják magukat s s megkövetelik, hogy más is ilyenek tartsa őket, azoknál a durva, modortalan eljárás méltán hívja ki a közönség ítéletét. Egy ilyen esetről kell hirt adnunk. Szabó Gábor, Horváth József és Szeibert Antal mészároslegények f. hó 2-án borittas állapotban a Prikkel-féle vendéglőbe mentek az éjjeli órákban. A meny-nyiben a jelzett vendéglőben táncmulatság volt, az ott őrszolgálatot teljesítő rendőr látván ittás állapotukat, távozásra kérte őket. Szabó társaival együtt tagítani nem akart s annyira figyelmen kívül hagyta a rendőr kérését, hogy az ablakot bevágta s azon át akart a tánczólok közé menni. Végre is bírakra került a sor s**

rövid csetepaté után a rendőr Pikkel fainak segítségével távozásra kényszerítette a harcias legényeket. Több rendbeli kihágás miatt a rendőrség megindította az eljárást.

Iskola bál. A k. nyéki r. k. iskola jávára évenként rendezni és megtartani szokott u. n. iskolából az idén is fényes erkölcsi és anyagi sikerrel folyt le a hó 3-án. A kettős mulatság az idén is az összes k. nyéki iskolás gyermekek táncvizsgalmával már dél után 2 órakor kezdődött. A mintegy 200 fonyi apróság Demuth Gyula néptanító felügyelése alatt jókedvűen járta r. csárdást; táncszünetek alatt pedig, hol egy-egy tanuló szavazata, hol hazagas énekek és iskolai népdalok előadása mutatatta és gyönyörködtette a gyermekvilágban számos tagból álló néző közönséget. A farsch-tatlan kis-tánczosokat most is pompás és sokféle harapni valóval lepte meg az a kifogyhatatlan bőkezűségű néhány urí család, a mely egykint meg szokta hálás kis tánc-publikumát vendégléni. Este 8 órakor vette kezdetét a „nagyok-mulatsága“ melyre újra egészen megtelt a Szénásy-vendéglő gyermeke. A magyaros jókedv és sok szép tánczosot világos reggelig együtt tartotta a társaságot, melynek tagjai között a helybelieken kívül a vidék közönsége is szépen képviselve volt. Az iskola-bál jövedelme meghaladja a 200 koronát a melyből jó háromnegyed rész jut a r. k. iskola javára. A jötekmey cözra való tekintetből az anyagi sikert előmozdítani részint jegyeik megváltása, másrészt pedig félfi fizetés által kegyesek voltak: Meszlény Pál velencei földhíros 20, kor Meszlény Benedekné és Pálné urnók 10—10, Kenessey Kálmár, Belezny István plébanos, Hankóczy Ede, Baly Kálmán, és Kutassy Endre 4—4, Vajmár Anna és Etelka, Lendvay Agost és Tóth Imre 3—3, Úrházy Sándor, Deesy Károly, Friedrich Rezső, dr. Krennitsky Ferencz, GrószMór, Deutsch Miksa, Maricsek József, Németh József és Halmos József, 2—2, Asztaller Irén, Karsay János, Meszlény István, Aman József, Faragó József, Durmics János, Ludvig Sámuel, Mattasik Sándor, Mentler Béla, Borsányi Lajos, Deutsch Mór, Szénásy-Kanzler György, Cseh Mihály, Grosz Ignác, Magyar András, Boros Dávid, Ricz Sándor, Friedrich István, Kern Péter, Csizmadia József, Timár László, Fűrési József, Binder Hubert, Boócz János, Niedermahr István, Gaál Ilona, Ivőri Mari, Fehér Matild 1 1 koronával. Fogadják e nemes lelkű adakozók, valamint azon jó szívű úriasszonyok, kik a tanulókat a gazdag osonnátlan frészesítették, a r. k. iskolaszék leg-hálásabb köszönetét.

Határozás. Részvétellel vettük a gyász-birt. hogy öz. Kirchmayr Ferencné ma hajnalban 59 éves korában meghalt. Temetése holnap d. u. 3 órakor lesz a Széchenyi-utca 17. sz. alatti gyászházban.

Batyú-bál A csákvári kath. legényegylet f. hó 10 én saját pénztára javára szim-előadással egybekötött batyú-táncvizsgalmat rendez, melyre a meghívók a hét folyamán küldetnek szét. Színe kerül ez alkalommal Janics Ferencz népszimnive: „A vörös zászló.“ Belépti díj: I. hely 2 koc., II. hely 1 kor. 40 fillér, III. hely 1 kor. Családjegy: I. hely 4 kor. II. hely 3 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

Kanyaró-járvány. Polgárdin a gyermekek közt a kanyaró járványszerűleg kiütött. A hatóság a szükséges óvintézkedést a legszélesebb körben foganatosította.

Lövizsgálat. Reé István rfőkapitány falragaszon publikálja, hogy Széchenyi-utca 156. és Öreg-utca 2. sz. alatt állózott két lovon a január hó 31-én megtartott bonczvizsgálat folytán idült takonykór fertőző állapotbetegség állapotot meg, miért is elrendelte a lóállomány állatorvosi megvizsgálását, mely f. hó 10-én d. e. 8 óratól kezdődőleg a „Fehér ló“ vendéglő udvarán fog megtartatni. Ez alkalommal első sorban a tó- és vizivárosi I. és II. kerületben állózott lovak fognak megvizsgáltatni. Reé István felhívja a lótulajdonosokat, hogy lovaikat a jelzett időben elővezessék, mivel az indokolatlan mulasztás ellenében a törvény és rendeletek teljes asigórával jár el.

Kinevezés. A kir. Itélő tábla elnöke Gözöny Gyula végzett joghallgatót az itélő-tábla területére joggyakorlóknak kinevezte. Az ig. zságszolgáltatás r. rere lépett jeles jogászt szivből üdvözöljük.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli kath. főgy. nánium. segélyegylete javára f. hó 2-án rendezett hangverseny-alkalmával felülfizetni szivesek voltak: Zuzna Károly altábornagy 20 kor., Say Viktor altábornagy 10 kor., dr. Bekkefy Remig 12 kor., dr. Lau-chman Gyula 10 kor., Say Rudolphe 10 kor., Meszlény Pál 6 kor., Kohn Adoif 6 kor., Keszler Árpád 5.50 kor., egy névtelen és dr. Lány Károly 5—5 kor., Reichart Tamás 4 kor., Werthem Armin 4 kor., Tóth István 4 kor., Mayer Károly kanonok 3.50 kor., N. N. 2.50 kor., dr. Károlyffy Nándor, Deutsch Aladár, Schmidl Rajmund, Benzze István, Richter Mátyás, Erdőssy Bódog, Wéber Jakab, Kiss Albin, N. N., N. N., Philipp István 2—2 kor., Schwarzbach Flóra, Wéber Márton, 1.50 kor., Károly János 1.40 kor., János József, Kiss Géza, Udvardy Miklós, Siebenrock Eugenie báróné, N. N., 1—1 kor., dr. Palánszky Miklós és N. N. 80 fill. Almási Szabó János és N. N. 50 fill. Ezen kegyes adományokkal együtt a hangverseny összes bevétele 509 k. 28 fill.-t tesz ki, melyért ezuttal is hálás köszönetet mond: *Az egyesült választmánya.*

Meghívó. A székesfejevári palotakülvárosi olvasókör saját könyvtára javára Tobak-utcai helyiségében (Horváth Mihály vendéglő) f. hó 17-én táncvizsgalmat rendez, melyre a meghívók szétküldése folyamatban van. Kezdeté este 8 órakor. Személyi jegy 1 korona, családjegy 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdaplaiag nyugtáztatnak.

Lehet-e a segédjegyző tartalékos tiszt? A hirdaplakon ismételve szó volt arról, hogy a községi segédjegyzők a tartalékos tiszt (hadapródi) rendfokozat elnyerésétől elzártnak, vagyis társadalmi állásuk nem tekintetik megfelelőnek a tiszt állás tekintélyével. A „Budapesti Tudósító“ illetékes helyről most arról értesül, hogy ebben a kérdésben a hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg akkép határozott, hogy az olyan segédjegyzők, akiket a községek élethossziglan választanak meg s akik egyébként is teljesen megfelelnek s az előirt jövedelemmel rendelkeznek, a tartalékos tiszt (hadapródi) rendfokozat elnyerésétől el nem zárndók, ellenben az oly segédjegyzők polgari állása, a kiket a jegyző fogad fel s akik e szerint csak ideiglenesen vannak alkalmazva, a tiszt (hadapródi) rendfokozattal össze nem egyeztethetőnek tekintendő.

Táncmulatság. A tóvárosi fiók kath. kör f. hó 6-án tartotta saját helyiségeiben farsangi táncestélyét. A kör elég tágas helyiségeit zsufolásig megtöltötte a szórakozni vágyó közönség. A jókedvből és a feszletes mulatságból kijutott mindenkinek. A jó hangulat előmozdításához nagyban hozzájárult *Matusék* István vendéglős jó konyhája és pinczéje. A mulatság a kör kónvtárának körülbelül 75 korona tiszta hasznót hozott, a mely tekintve a 40 filleres csekély belépti díjat elég szé. eredménynek mondható. Felülfizettek a következők: Chay Antal 5 kor., N. N. 4 kor. Péntek Ferencz 4 kor., Streit Ferencz 3 kor. Angel István 2 kor. Kéri Ferencz 1.40 fill. Cs. Nagy János 1.20 fill., Dornis István, Tomán Antal 1—1 kor., Nagy Miaály 80 fill., Móri István, P. Horváth György, H. Kiss Mihály 60—60 fill., Horváth Mihály, Bertalan, Pap József, Molnár Mihály, Vadász György ifj., Vadász György id., Benkő György ifj., N. Péter, Kuglies Mihály, Mészáros József, Jankovics István, Vadász Gyula 40—40 fill. Héger György, Mészáros István, Antal György, Kovács Ferencz, Arany István, Helmstreit Károly, Mészáros Mihály, Szalai János, László Ferencz, Mészáros Ferencz 20—20 fill. Kéai József 80 fill. Fogadják e helyen is hálás köszönetünket a rendezőség.

Állatkínzás. A napokban a Széchenyi-utczán ballagott két dig-dács gebe, azaz hogy csak ballagott volna, ha nem lett volna mögöttük egy jól megrakott szekér. A kocsis nógatta a két lovat hol szóval, hol ostornyéllal s mikor mindez nem használt, nekivetette a vállát a lócnak s taszitott egyet a kocsin. Ilyenkor aztán felkapták húnak eresztett fejüket a lovak is és léptek egyet kettőt a rud mellett. A vergődésnek sok volt a tanuza s többek között egy tanító is. Ez utóbbinak kérdéseire elmondta a kocsis, hogy a lovak Fehér Imre Salátró-utcaza 5. sz. alatti lakos tulajdona. Enni ritkán kapnak a szegény állatok, aztán meg hogy vének is már, nem csoda, hogy fogytán vannak az erőnek. Elmondta még aztán azt is, hogy az egyik nagyon beteges, de azért csak fuvaroztatnak vele. Ily formában került a feljelentés a rendőrkapitányság elé, a hol állatkínzás miatt a gazdát megbüntetik s talán a lovak részére az abrak itéletleg fog megállapitanni.

Egy francia író magyarjai. Jean Patigue, a hírneves francia regényíró legújabb művének egy fejezete Magyarországon játszik. A jeles író hallott már imitt-amott a magyar föliről, hogy a helyrajzi viszonyokat valahogyan beilleszthesse regényébe, de annál nagyobb zavarba jött, amikor a magyar szereplőknek kellett nevet adni.

Először arra gondolt, hogy ő is az eddigi francia metódus szerint fog eljárni, de aztán belátta, hogy gróf *Gatya*, báró *Gulyashus*, lovag *Pasztá* ezeket *Kanász* ur már nagyon is elkoptak a használatban. Honnan szerezzen hát mégis magyar nevű szereplőket?

Találékonyasága hamar megadta a választ erre a kérdésre. Hozott magának egy budapesti Czim-és Névtárt. A vaskos kötetben föllapozta a Petőfi-utczáról szóló részt. Petőfiről olvasott elegendet már, tudta róla, hogy ő a legnagyobb magyar költő és így meg volt győződve róla, hogy az utczája is a legmagyarabb lesz.

A Petőfi-utca lakosai közül írta tehát ki a magyar szereplők nevét és a következő kis szemelvény mutatja, hogy, hogy sikerült ez a munkája:

... A dalás fősápn, *Fink-istván* Nátán így szólt a harcias külsejű alispánhoz, *Knobbluth* Izidorhoz:

— Nem érkeztek uraim, újabb hírek az ellenpárt mozgalmairól?

— Előörsem mindeddig nem tértek vissza, — felelte az alispán.

E pillanatban feldúlt arczalant rontott a terembe Kohn Salamon, e gymszerű becsületes megyei hajdu:

— Uraim, lovasok közelednek! ...

Ez a kis szemelvény is elegendő mutatja, hogy mire jut az, a ki a budapesti Czim-és Névtárban a magyarság tükért keresi.

Pillek. Hogy minálunk már tavaszodik, azt a Nador-utczai pillek nagy számu megjelenése hirdeti leginkább. A fő-utczai korzó hova tova élvezhet enné válik. Tisztesség-s nő hat óra után izuntálás névül végig nem mehet az utczára is naponként ellenőrizni kellene e perfidákat s m. g. sztrami főleg a fiúk közlekedési vonalakat. Talán úgy történhetnék ez legzéla-vezetőkben, hogy az ügyeleti szolgálatot teljesítő rendőrhizros 6-tól 7-éssetleg 8 óráig gyakrabban kitekintene főleg a Nador utczára s minden tétovázás nélkül a d. utczába vinné ezeket az alakokat. A mennyiben pedig ezek a mákvirágok legnagyobbbrészt nem helybeli illetőségűek, az elzáráson kívül a város területéről egy bizonyos időre kitiltatni s illetőségi községébe eltoloncoltatni kellene tekintet nélkül arra, hogy az illetők hozzátartozói avagy szülei helyben állandó lakással bírnak. Ilyen esetben a tölencdij megnyugtató terhe a városi pénztárnok.

Üzletáthelyezés. Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy eddig a Szőgyény-utca. Hanuvasy-féle házban volt s 20 éven a közönség teljes megelégedésére vezetett fodrász-üzletemet 1901. január hó 1-től Városház-tér, *Pihánia épület* (kenyérpiacz) helyeztem át, a hol is azt egészen újonnan berendezve a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsátom. Kérve a szives pártfogást, maradok mely tisztelettel *Wild József*, fodrász.

Gyűjtsünk HASZNÁLT BÉLYEGEKET!!

bármely országból való és bármely nemű, még ha egészen közönséges is. A cél: szegény gyermekeknek papokká való nevelése. Jutalmul emléktárgyakat adok, rózsafüzérek, sz. Antal prágai Jézus képeket. A küldeményeket és esetleges kérdézőkördéseket méltóztassák Bregenzbe Voralberg Bureau, Bellehem intézni.

Színház.

Február 5.

Lőrinczy Erzsai jutalomjátékául a „Dolovai nábob leányát“, Herczegh Ferencnek közönségünk által eléggé ismert színművét játszották. A jutalmazandó Jób Vilmának bravuros szerepében, ha nem is mindenütt, de egyes jeleneteiben egészen jó volt. Így abban a pillanatban, mikor Tarján főhadnagynak megvallja, hogy szereti őt, magunk előtt láttuk Jób Vilmát a kékvérű büszke leányt — romlatlan szívvel, természetes naivitásával — egész valójában. Még néhány jelenetében, különösen ott, hol érzelme és indulatai szenvedélyes kitérésekben jutnak kifejezésre, természetes és helyénvaló hangokat hallottunk tőle, a mi arra mutat, hogy az ábrázolandó egyéniség jellemét helyesen fogta fel. De szerepének kevésbé hatásos jeleneteit, azokat, hol egyszerűen csak beszélni kellene, nem tudta érvényre emelni; mert természetesen épen beszélni nem akar. *Déri*-nek Tarján Gida főhadnagy jeles alakítása volt. *Földi* Frida,

kinek Szentirmayné szerepében sikkes, különben pedig komoly és erélyes kapitányt kellett játszania, ezt a feladatát igen szép sikerrel oldotta meg. *Szathmáry* (Szentirmay) sokat deklamált, a többiek meg sokat akadoztak, de nagyobb baj nem történt.

Február 6.

A ki *Feld* Irént színpadunkon Shakespeare Juliájában és Csiky „Nagymamájának“ Mártha szerepében multkor i fellépésekor látta, tisztában lehetett azzal, hogy a „Vasgyáros“ Clairejében is művészi érdekes alakítást fog tőle látni és az a kis számú, de intelligens közönség, mely a művésznőt ma ünnepelte, érezte, hogy a mit *Feld* Irén nyújt neki, magasan telette áll a szerepreczitáló színjátszás mesterségének. A szenvedélyes gyűlölet, büszkeség, majd a megalázkodás, a szeretet és gyöngédség mind az élet igaz hangján nyilatkoznak meg nála; természetesen és kifejező jellemzetességgel beszél, tekintetével, egy-egy mozdulatával színez, helyzetet fest és figyelmünket teljesen lebilincseli.

Nem foglalkozhatunk az alakítással — bármennyire megérdemli is — tüzetesebben, de ajánljuk azoknak, kik a színházban nemcsak szórakoztató helyet, hanem a színművészet otthonát szeretik látni, ne mulasszák el *Feld* Irénnel színpadunkról megismerkedni. A mi pedig a mi színészeinket illeti, a „Vasgyáros“ szerepeiben 6 ellenük sem lehet sok kifogást emelni, s általán véve elég jó összjátékot nyújtottak. (—)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B. Helyben. Mindkettőnek el kell végezni a gimnáziumi tanulmányokat s az érettségi vizsga után a négy évig tartó theologiai fakultást. Az érettségi vizsgálat alól az egyházi hatóság felmentheti.

F. Vajta. Köszönet, a közel jövőben sorát ejtjük.

Földi. Itt már tavaszodik, tavaszodjék ott is, a hol befagyott. Ez az egy küldemény nekünk nem elég, abból a jó pennából sok szépet és jót várunk. Ugy legyen. Ö. m. a. f.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Uj vas és építkezési anyagok legjutányosabban szerezhetők be

GROSZ BERNÁT

Rác-utca 5. sz. alatti vastelepén.

Chief-Office 48, Brixton Road, London SW.

THIERRY A.-féle

DIGESTIV.

Valódi angol általános ét- és emésztési pora hatásában gyomorbántalmak minden fajtájában telíülmulhatlan. Étvágygerjesztő és emésztést előmozdító. Minden doboznak a készítő aláírásával kell ellátva lenni. Egy doboz ára a pénz előleges beküldése mellett 3 korona. — Szétküldi:

Thierry A. gyógyszer. balzsamgyára
Pregradán. Rohits-Sauerbrunn mellett.

MEGHIVÓ.

A Fejérmegyei Takarékpénztár

1901. évi február hó 17 én délelőtt 10¹/₂ órakor

az intézet helyiségében

Rendes évi közgyűlést

tart,

melyre a t. cz. részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 64. §-ára¹⁾ tisztelettel meghívattak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az 1900. évi üzletforgalomról szóló igazgatósági jelentés.
2. Az 1900. évi zárszámadás betérjesztése s ennek kaposán a mérleg jóváhagyása, a tiszta jövedelem felosztása, illetve az osztalék megállapítása, a felügyelő bizottság és az igazgatóságnak jegyzőkönyvileg leendő főmentése tárgyában javaslatok fölötti határozathozatal. Kelt Székesfehérvár, 1901. január 29.

**„A FEJERMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“
IGAZGATÓSÁGA**

¹⁾ 64. §. Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel előbb nevére iratott és három nappal a közgyűlés előtt (azaztá 1901. február 14-ik napjáig) a társulat pénztáránál letéteztett.

A székesfehérvári kereskedelmi bank

RENDES ÉVI

KÖZGYŰLÉSÉT

f. évi február hó 17-én d. e. 9¹/₂ órakor

saját üzlethelyiségében

tartja meg, melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghívattak *)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1900. évi zárszámadásnak előterjesztése, az igazgató-tanács és a felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az osztalék meghatározása és a felmentvény megadása.
3. 6 igazgató-tanácsi és 5 felügyelő-bizottsági tag választása. Székesfehérvár, 1901. január 14-én.

Ifj. Zichy János gróf,

elnök.

*) Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak tartoznak az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal saját nevükre szóló részvényeiket az intézet pénztáránál átvételi-jegy kiszolgáltatása mellett letenni.